

IMPERFECTUL ÎN SLAVA DELA NOI ȘI TRADUCEREA LUI ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Indo-europeana cunoștea în morfologia verbului aoristul, perfectul și prezentul. Imperfectul a apărut mai târziu în cadrul sistemului de prezent, ca un timp de trecut, povestitor,¹ care exprima ca și radicalul prezentului o acțiune îndelungată, spre deosebire de aorist, care exprima o acțiune globală limitată, precisă. Acțiunea imperfectului însoțește o altă acțiune tot trecută, simultană. De aceea e un timp absolut și de relație.

Imperfectul din limba indo-europeană a pierit din slavă. În schimb, slava și-a refăcut un imperfect din aoristul sigmatic: — osъ > ѣchъ; veděach, veděaše,; veděachom; veděašete — (— aste) veděachъ dual; veděašeta (-asta) vedeašete (— aste) — / som — ; — sove/chove.

Mai târziu formele imperfectului s-au contras, apropiindu-se de aorist. Vechile monumente de limbă rusă cunosc numai formele contrase ale imperfectului, cele necontrase sînt foarte rare.²

Formele în — chъ în slavă, indică preteritul și nu sînt cunoscute limbii indo-europene, unde preteritul se caracterizează prin reduplicare, augment, etc.

Ca formă, imperfectul din slavă prezintă o paralelă cu imperfectul latin: chvalěaachŭ — lat. laudāba-m-, = laudam.³

Imperfectul slav păstrează, după unii lingviști, vechea legătură cu prezentul, ceea ce se vede din terminația pers. III-a singular și plural — t, care adesea

¹ I. Baudiș: *Struktura jazyků indoevropských*, 1932, p. 138. Acad. I. Iordan subliniază că «imperfectul este = «neperfectul». (Lb. rom. contemporană 1956, p. 426. P. Ulianov, A. I. Sobolevskii, A. Potebnja leagă imperfectul de aorist.

² De aci se deduce vechimea imperfectului în graiurile ruse (L. A. Bulahovskii, *Питания происхождения украинской мови*, Kiev, 1956, p.71). Forme necontrase de imperfect întîlnim în Sb. Sviatoslava 1076: *прилежахъ*. În Ev. lui Ostromir (1056—1057) *звѣдахъ-аше*; în Ilarion *дѣлаахъ* etc. O. P. Bezpal'ko etc. *Исторична грам.-укр. мови*, Kiev, 1957, p. 336.

³ A. Meillet, leagă imperfectul slav de un imperfect din ir.-asa > — ach. (*Общеслав. язык*) Moscova, 1951, p. 219.